

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry kiittää mahdollisuudesta lausua perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista.

Kokonaisuudistus oppimisen- ja koulunkäynnin tukeen on tarpeellinen. Uudistuksen tarpeellisuus tulee esille myös opetushenkilöstön näkemysten ja arvioiden mukaan. Jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen tulee varmistaa ja ottaa paremmin huomioon uudistuksessa. Jokaisella lapsella on oikeus oppimiseen ja laadukkaaseen opetukseen koko peruskoulutuksen ajalla.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Kokonaisrakenne on tarkoituksenmukainen. Prosessin edetessä on otettava huomioon pedagogisten asiakirjojen valmistelu ja niiden valtakunnallinen yhteneväisyys. Asiakirjoja valmistellessa niiden selkeyttä ja käytettävyyttä on parannettava, jotta hallinnollinen taakka kevenisi esityksen vaikutusarvioiden mukaisesti.

Täydennyskoulutusta on tarjottava opettajille, jotta heillä on valmiudet tunnistaa erilaisia oppimiseen liittyviä vaikeuksia sekä kyky että ymmärrys työskennellä niiden parissa ennakoivana toimenpiteenä. On myös varmistettava, että erityisopettajalla on myös jatkossa oma roolinsa ja tehtävänsä koulutus- ja kasvatuskentällä, eikä erityisopettajan työtehtävät siirry kokonaisuudessaan luokan- tai aineenopettajalle. Näin molempien työaika on turvattu ja asianmukaisesti rajattu.

Uudistuksen myötä erityisopetusta tarvitsevan oppilaan kanssa työskentely tapahtuisi tuen tarpeen mukaisesti sille varatussa tilassa. Tässä mallissa erityisopettajan asiantuntijuutta hyödynnetään kohdennetusti tuen parissa oleville oppilaille. Nykyisen mallin mukainen yleisen tuen antaminen painottuisi uudistuksen jälkeen enemmän ryhmästä vastaavalle opettajalle tai tukiopetuksesta vastaavalle opettajalle.

Annetuissa tukitoimissa on otettava huomioon, että myös varhaiskasvatuksessa annettu tuki on tehokasta ennakoivaa tukea, joka vähentää tuen tarvetta esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Jatkuva tuki kärsii myös mallista, jossa varhaiskasvatuksessa pysytään kolmiportaisen tuen piirissä kun esi- ja perusopetuksen tuen malli uudistuu. Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen tuen mallien tulisi olla yhteneväisempiä, jotta tieto tuen tarpeesta välittyy seuraaville koulutusasteille ja oppilas saa etunsa ja tarpeensa mukaisia tukitoimia.

Uudistuksen myötä opettajankoulutusta tarjoavien korkeakoulujen opetussuunitelmatyötä on tuettava, jotta valmistuvat opettajat saavat valmiudet tuen tarjoamiseen opetustyössään.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

On tarkoituksenmukaista rajata tuen tarpeen piirissä olevien oppilaiden määrä kymmenestä viiteen ja, että erityisluokanopettajan luokassa saisi olla kymmenen oppilasta yhtä erityisluokanopettajaa kohden. Jos oppilaskohtaisen tuen tarpeen oppilasmäärä nousee kesken lukuvuoden, on siirtäminen toiseen ryhmään toteutettava ajoitukseltaan ja käytännöiltään niin, ettei oppilaan saama tuki, opetushenkilökunnan jaksaminen tai oppilaan sosiaalinen asema ryhmässä kärsi.

Vieraskielisten lasten tukeminen ja heidän suomen kielen oppimisen tukeminen on tärkeää. Kielen tuen valmiuksia tulee lisätä ja niihin panostaa myös opettajien koulutuksessa.

Tukitoimista täytyy perehdyttää myös jokaisen kunnan opetushenkilöstöä ja antaa heille koulutusta asiasta, sillä asiat eivät pääse muuttumaan, jos kouluissa olevilla opettajilla ei ole tietoisuutta ja koulutusta asiaan. Lisäksi tulee varmistaa, että kunnille tarjottujen resurssien tuki uudistusten toteuttamisessa on riittävä.

Jos oppilaskohtaisen tuen tarpeen oppilasmäärä nousee kesken lukuvuoden, on siirtäminen toiseen ryhmään toteutettava ajoitukseltaan ja käytännöiltään niin, ettei oppilaan saama tuki, opetushenkilökunnan jaksaminen tai oppilaan sosiaalinen asema ryhmässä kärsi.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Lain tulee tarkentaa, mitä tarkoitetaan oppilaskohtaisten tukitoimien säännöllisyydellä.

Tukien varmistamiseksi on tehtävä oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset selkeästi esille, jolloin niistä tulee velvoittavia. Näin niitä on noudatettava ja oppilaille osataan antaa asianmukainen tuki.

Lakiin on kirjattava selkeästi opetuksen järjestäjän velvollisuus oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttamiseen. Lakiin on myös kirjattava eritellysti oppilaan oikeudet eritasoisin tukimuotoihin peruskoulun sekä esiopetuksen osalta.

Jos oppilaskohtaisen tuen tarpeen oppilasmäärä nousee kesken lukuvuoden, on siirtäminen toiseen ryhmään toteutettava ajoitukseltaan ja käytännöiltään niin, ettei oppilaan saama tuki, opetushenkilökunnan jaksaminen tai oppilaan sosiaalinen asema ryhmässä kärsi.

Eroa erityisopettajan ja erityisluokanopettajan työnkuvan välillä on täsmennettävä, jotta on selkeää, millaisiin tukitoimiin ja opetusjärjestelyihin oppilas on oikeutettu missäkin tilanteessa.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Oppilaskohtaisten tukitoimien kirjaaminen ylös tulisi olla velvoittavaa toimintaa, eikä vain opettajan harkinnanvaraista toimintaa. Päätöksiin on kirjattava määräys saadun tuen määrästä, toteutuksesta ja seurannasta.

Asiakirjojen välittyminen ja yhdenmukaisuus vaadittujen kirjausten sisällöissä tulisi varmistaa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen asti.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Opetushenkilöstön koulutustarpeen määrää on arvioitava esimerkiksi opettajarekisterin avulla. Kelpoisten opettajien määrä tulee varmistaa valtakunnallisesti esimerkiksi kouluttamalla opettajia ympäri Suomea.

Koulutuksen resurssit tulee varmistaa tilanteessa, jossa opetusryhmät saattavat lisääntyä ja opetushenkilöstön määrä muuttua.

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

-

Laurinantti Mira
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry

Oras Riku
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry - Suomen Opettajaksi
Opiskelevien Liitto SOOL ry:n hallitus